

Köydenvetoa vai piirileikkiä?

Teksti Rauli Albert

Komission ruokastrategian vaikutukset puhuttavat syksyisessä Brysselissä. Pelkona on, ettei maataloustuottajien ääni kuulu tarpeeksi neuvottelupöydissä.

YHDYSVALTAIN MAATALOUSMINISTERIÖ julkaisi vuosi sitten raportin, joka kartoitti Euroopan komission laatiman Pellolta pöytään -strategian taloudellisia ja ruokaturvaan liittyviä vaikutuksia. Maatalouden lobbareiden vaatimuksista huolimatta komissio on toistuvasti kieltäytynyt toteuttamasta vaikutusten arviointia. Syyskuussa maatalouskomissaari **Janusz Wojciechowski** onneksi vihdoin myöntyi vaikutusten arviointiin.

Komission asema muuttui kesän aikana entistä tukalamaksi, kun sen oma tutkimuskeskus julkaisi teknisen raportin uuden maatalouspolitiikan ja Pellolta pöytään -strategian vaikutuksista EU:n maatalouteen ja sen ilmastopäätösiin, eivätkä tulokset olleet kaunistu luettavaa.

Amerikkalaisraportti arvioi EU:n maataloustuotannon supistuvan kymmenkunta prosenttia. Komission oma raportti noudattaa samaa linjaa. Tuotantosuunnista riippuen tuotannon uskotaan supistuvan 5-15 prosenttia.

Tuotantokustannukset puolestaan nousisivat kaikkiaan noin 10 prosenttia. Supistuva tarjonta ja

siitä johtuva tuottajahintojen nousu eivät nekään riitä kompensoimaan tuotantokustannusten nousua. Voimakkaimmin tästä kärsisi eläintuotanto.

Kokonaisuuden kannalta vielä oleellisempi oli havainto, että EU:n uusi maatalouspolitiikka yhdessä vihreän siirtymän kanssa pienentää maatalouden kasvihuonekaasupäästöjä jopa lähes kolmanneksen vuoteen 2030 mennessä. Yli puolet tästä vähennyksestä kuitenkin katoaa, sillä päästöjen ennakoidaan kasvavan kolmansissa maissa.

EU-kansalaisen eläminen kallistuu

Eurooppalaisen ruokaketjun näkökulmasta tilanne on vähintään mielenkiintoinen.

Kotimaista raaka-ainetta saa, tosin niukemmin ja korkeammalla hinnalla, etenkin eläintuotesektorilla.

Ja kuluttajan valvutuneisuus vasta onkin koetuksella tuotepakkausten pieniä prantteja tulkaessa. Ruokakaupan asiakas joutuu varaamaan rutkasti aikaa yrittäessään ottaa selkoa, mistä aineista, millä tuotantomenetelmillä ja missä valmis

tuote ja sen raaka-aineet on tuotettu.

Lähtövalaisuudessa tiedossa on myös korkeampia polttoainehintoja, kun uusiutuvien osuutta polttoainetuotannosta kasvatetaan lailla. Niin ikään sähkö kallistuu, kun kysyntä nousee ja samalla myös uuteen, kestävään tuotantokapasiteettiin pitää investoida.

Kaikki tämä merkitsee korkeampia rakennustarvikkeiden hintoja, etenkin, jos puun käyttöä rajoitetaan. Lopulta ruuan hinta nousee, jos tuotanto supistuu uumoiltua kysyntää voimakkaammin.

Ruuantuottaja ei kuunnella

Ruokaketjun synnyttäminen on vain yksi tarkuutta vaativa osa.

Suurennuslasia tarvitaan myös Brysselissä, jossa kaikenlaisen taloudellisen toiminnan kestävyys on syynissä **Ursula von der Leyenin** komission myötä.

Rahoitusalan lainsäädännön kautta on viimeisten vuosien aikana viety taloudellisen toi-

minnan kestävyys sellaiselle uralle, että muitakin kuin heikoimpia on alkanut hirvittää. EU:n kestävä rahoituksen luokittelujärjestelmän eli taksonomian kriteerit näyttävät ei-pakollisinakin päättyvän kaiken toiminnan ja raportoinnin kulmakiviksi.

Elintarvikeketjussa ollaan syystäkin ihmeissään, kun ruuantuotannon kestävyyskriteereitä valmistelee sekä rahoitusalan että ympäristöjärjestöjen edustajia. Maatalousalan osajat sen sijaan loistavat poissaolollaan komission asiantuntijaryhmissä.

Perinteiset ruoka-alan järjestöt vetävät köyttä yhteen suuntaan, mutta ympäristöjärjestöt ovat saman narun toisessa päässä yhtä pontevina. Tästä köydenvedosta ei ole vielä yhteiseksi piirileikiksi.

Voisi siis ajatella, että ei mitään uutta Euroopan taivaan alla.

Ison rahan ja aktivistien epäpyhä liitto

Uutta on kuitenkin se, että intressiryhmät ovat

eri tavalla löytäneet toisensa: monikansalliset jätit tukevat ympäristöjärjestöjä, kuluttajajärjestöt taas kertovat, millainen toiminta on kestävä. Kauniiksi lopuksi komission virkamiehet pyytävät lobbareita huolehtimaan ruokaketjun elinvoimasta, kun mitkään kehitysasteet eivät enää riitäkään.

Kestävä kehityksen ja taloudellisen toiminnan kestävydestä on vastuu meillä kaikilla. Jokainen kuluttaja tekee valinnoillaan kaupalle selväksi, mitä tuotteita kannattaa laittaa tarjolle. Kotimainen tuottaja ja teollisuus voivat olla kuinka vastuullisia tahansa, mutta jos kuluttaja ei valitse ostoskoriinsa kotimaista, tuotanto ja samalla sen päästöt valuvat muualle.

Kestävyteen siirtyminen pitää siis tehdä kestävästi, niin että kaikki ovat sitoutuneita muutoksiin. Tässä piirileikissä tarvitaan jo kaista kättä ja yhtenäistä otetta.¶

Kirjoittaja on kotieläinasiainmies Pellervon, MTK:n ja SLC:n Brysselin toimistossa.